

Силабус курсу
Основи геронтології і геріатрії

Освітній ступінь – магістр
Галузь знань: 01 Освіта/педагогіка
Спеціальність: 017 Фізична культура і спорт
Освітньо-професійна програма
«Фізична реабілітація»
Кількість кредитів – 3
Рік підготовки, семестр – 1 рік, 1 семестр
Компонент освітньої програми: вибіркова Дні занять: ауд. 607
Консультації: четвер 14.05, ауд. 607
Мова викладання: українська

Керівник курсу

Канд.біол.наук, доц. Храбра С.З.

Контактна інформація: 0676720272

Анотація дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є первинні механізми старіння, взаємозв'язок процесів старіння на різних рівнях життєдіяльності організму, вікові особливості адаптації організму до середовища, заходів і засобів збільшення тривалості життя та особливості перебігу хвороб у людей похилого віку.

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи геронтології та геріатрії» є надання необхідних знань студентам про особливості функціонування людського організму при старінні. Сформувати у студентів адекватні наукові уявлення про закономірності перебігу і лікування захворювань у геріатричних пацієнтів, що складає основу для науково обґрунтованої реабілітаційної роботи та тренувального процесу з людьми похилого віку.

Зміст дисципліни розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців у сфері освіти, норм та традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Навчальний контент

Тема	Результати навчання
1. Вступ до геронтології (предмет та історія розвитку геронтології).	Предмет та завдання геронтології та геріатрії. Зв'язок геронтології та геріатрії з іншими науками. Історія розвитку геронтології та геріатрії.

2. Загальна біологія старіння	Вікова періодизація. Видова тривалість життя. Тривалість життя чоловіків і жінок. Історія омолодження. Клітинні теорії старіння. Системні теорії старіння.
3. Проблема старіння суспільства.	Геріатрична допомога населенню. Надання медичної допомоги населенню літнього віку. Організація і структура геріатричної допомоги.
4. Клітинні і імунні зміни при старінні. Зміни в органах і їх системаї пристарінні.	Зміни маси тіла при старінні. Зміни функцій клітин при старіння. Особливості імунітету при старінні. Функції крові при старінні. Зміни зовнішніх покривів. Зміни опорно-рухового апарату. Особливості вегетативних систем і ЦНС при старінні. Зміни серцево-судинної системи при старіння. Особливості дихальної системи у престарілих. Функції шлунково-кишкового тракту. Ендокринні функції. Тепловий обмін. Функції нирок. Особливості сенсорних систем при старінні. Функції нервової системи і психічна діяльність.
5. Засоби і методи збереження активного довголіття	Раціональне харчування як запорука довголіття. Значення основних харчових інгредієнтів для збереження молодості і здоров'я. Значення вітамінів для збереження молодості і здоров'я. Значення основних мікроелементів для організму. Рух як запорука довголіття. Стан психіки і здоров'я.
6. Особливості перебігу захворювань системи органів кровообігу в осіб літнього та старечого віку.	Артеріальна гіпертензія (первинна, або есенціальна, і вторинна, або симптоматична) в літньому та старечому віці. Профілактика ускладнень. Аритмії. Визначення, етіологія, класифікація. Атеросклероз, чинники ризику, профілактика. Ішемічна хвороба серця, недостатність кровообігу в літньому та старечому віці.
7. Особливості перебігу захворювань системи органів кровообігу в осіб літнього та старечого віку.	Особливості перебігу, нападу стенокардії (еквіваленти нападу), інфаркту міокарда, хронічної недостатності кровообігу. Особливості догляду та надання долікарської та невідкладної медичної допомоги пацієнтам літнього та старечого віку з гіпертензивним кризом, за підозри на інфаркт міокарда, у разі погіршення серцевої діяльності, при гострому коронарному синдромі, гострому набряку легень/серцевій астмі, кардіогенному шоку. Профілактика ускладнень.
8. Особливості перебігу захворювань системи крові у пацієнтів літнього та старечого віку.	Вікові фізіологічні зміни, особливості захворювань системи крові, їх перебіг у літньому та старечому віці. Анемії. Гемобластози. Мієлоїдні та лімфоїдні пухлини. Геморагічний синдром.

<p>9. Особливості перебігу захворювань органів дихання у пацієнтів літнього та старечого віку.</p>	<p>Вікові фізіологічні зміни, особливості захворювань органів дихання, їх перебіг в осіб літнього та старечого віку: бронхіт (гострий, хронічний), пневмонія, хронічні обструктивні захворювання легень (ХОЗЛ), рак легень. Визначення, етіологія, класифікація, клінічна картина, ускладнення, діагностика. Профілактика.</p>
<p>10. Особливості перебігу захворювань органів травлення у пацієнтів літнього та старечого віку.</p>	<p>Вікові фізіологічні зміни та особливості захворювань органів травлення в осіб літнього та старечого віку: гастрит (гострий, хронічний), рак шлунка, виразкова (“застаріла”, “пізня”, “стареча”), дивертикулярна, рефлюксогастроезофагальна, жовчнокам’яна хвороби, токсичний (медикаментозний) гепатит, цироз печінки. Роль <i>Helicobacter pylori</i>, нераціонального харчування, надмірного вживання алкоголю, тривалого вживання ліків, супутньої патології у виникненні хвороб.</p>
<p>11. Особливості перебігу захворювань нирок і сечових шляхів у пацієнтів літнього та старечого віку</p>	<p>Запальні захворювання нирок (гломерулонефрит, пієлонефрит). Пієлонефрит, гломерулонефрит (гострий, хронічний), діабетична та медикаментозна нефропатія, нефротичний синдром. Урологічні захворювання у пацієнтів літнього та старечого віку (аденома, рак передміхурової залози). Визначення, етіологія, класифікація, діагностика лікування (фітотерапія як засіб тривалого лікування захворювань), профілактика. Хронічна ниркова недостатність у пацієнтів літнього віку.</p>
<p>12. Особливості перебігу захворювань ендокринної системи у пацієнтів літнього та старечого віку</p>	<p>Вікові фізіологічні зміни, особливості захворювань ендокринної системи, їх перебіг у літньому та старечому віці. Хвороби щитоподібної залози (гіпертиреоз, гіпотиреоз), цукровий діабет 2 типу: визначення, етіологія, класифікація, чинники ризику. Основні ознаки та невідкладна допомога при комах (гіперглікемічній, гіпоглікемічній, гіперосмолярній, гіперлактатцидемічній). Профілактика розвитку ускладнень (гострих і хронічних).</p>
<p>13. Особливості перебігу захворювань опорно-рухового апарату у пацієнтів літнього та старечого віку.</p>	<p>Вікові фізіологічні зміни, особливості захворювань опорно-рухового апарату, їхній перебіг у літньому та старечому віці: остеохондроз, остеопороз, остеоартроз. Визначення, етіологія, класифікація, клінічна картина, діагностика (ультразвукова та рентгенологічна денситометрія, виявлення маркерів кісткового метаболізму), ускладнення.</p>
<p>14. Особливості перебігу захворювань нервової системи, розладів психіки у пацієнтів літнього та старечого віку.</p>	<p>Вікові зміни нервової системи (судинними захворюваннями мозку, хворобою Паркінсона) та порушеннями психіки (психозами літнього віку, хворобою Альцгеймера). Визначення їх психоневрологічного стану, адекватності виконання лікарських призначень.</p>
<p>15. Особливості перебігу захворювань порушення органів зору, слуху, шкіри у пацієнтів літнього та старечого віку</p>	<p>Вікові фізіологічні зміни, особливості захворювань органів зору, слуху (старечою приглухуватістю, порушеннями рівноваги), шкіри.</p>

Формування програмних компетентностей

Індекс у матриці ОП	Програмні компетентності
ІК	Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері фізичної культури і спорту та фізичної реабілітації в умовах комплексності та невизначеності
ЗК1.	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
ФК 9.	Усвідомлювати принципи професійної та академічної етики і необхідність їх дотримання.
ФК 10.	Здатність розуміти складні патологічні процеси та порушення, які піддаються корекції заходами фізичної реабілітації.
ФК 11.	Здатність розуміти клінічний діагноз пацієнта/ клієнта, перебіг захворювання, принципи та характер лікування.
ФК 12.	Здатність проводити фізичну реабілітацію осіб різного віку, нозологічних та професійних груп при складних прогресуючих та мультисистемних порушеннях.
ФК 13.	Здатність аналізувати, вибирати і трактувати отриману від колег інформацію.
ФК 14.	Здатність обстежувати та визначати функціональний стан, рівень фізичного розвитку, рухові та інші порушення осіб різного віку, нозологічних та професійних груп із складною прогресуючою та мультисистемною патологією.
ФК 15.	Здатність допомагати пацієнту/клієнту зрозуміти, сформулювати та реалізувати власні потреби.
ФК 16.	Здатність прогнозувати результати фізичної реабілітації, формулювати цілі, скласти, обговорювати та пояснювати програму фізичної реабілітації, або компоненти індивідуальної програми, які стосуються фізичної реабілітації.
ФК 17.	Здатність визначати оптимальний рівень терапевтичного навантаження, контролювати тривалість та інтенсивність реабілітаційних заходів для забезпечення їх відповідності стану здоров'я, функціональним можливостям пацієнта/клієнта.
ПРН 2.	Знаходити нормативні документи, методичні, регламентуючі та інформаційні матеріали для розв'язання конкретних задач при реалізації програм фізичної реабілітації та рухової активності у осіб різних нозологічних та вікових груп
ПРН 4.	Відтворювати сучасний понятійний апарат, теорії та технології при реалізації програм фізичної реабілітації та рухової активності у осіб різних нозологічних та вікових груп, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності.
ПРН 7.	Пояснювати клінічний діагноз, перебіг захворювання, принципи та характер лікування осіб різних нозологічних груп, які займаються руховою активністю.
ПРН 8.	Демонструвати вміння міжособистісної комунікації та впливу на поведінку людини для розв'язання конкретних задач при реалізації програм фізичної реабілітації та рухової активності у осіб різних нозологічних та вікових груп
ПРН 12.	Дотримуватися вимог академічної доброчесності та не допускати їх порушення під час навчання та наукової роботи.

Літературні джерела

Базова

1. Дворецкий Л.И., Лазебник Л.Б. Справочник по диагностике и лечению заболеваний у пожилых. – М.: Новая волна Оникс, 2000. – 543 с.
2. Міжнародний благодійний фонд Карітас України. Лікування пролежнів. Поради для пацієнтів та опікунів: пер. із англ. – Львів: Підприємство Львів Стрім, 2002. – 32 с.
3. Тарасюк В.С., Кучанська Г.Б. Медсестринство в геронтології і геріатрії: підручник. – К.: Медицина, 2010. – 624 с.
4. Усіченко І.Г., Царенко А.В., Місяк С.А. Основи догляду в домашніх умовах: навч. посіб. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. – 378 с.
5. Шатило В.Й., Яворський П.В. Паліативна медицина: підручник. – К.: Медицина, 2010. – 200с.
6. Шегедин М.Б., Джулай Л.І., Смачило І.С. Медсестринство в геронтогії та геріатрії. – К.: Медицина, 2008. – 23 с.

Додаткова

1. Березовська І. Ішемічна хвороба серця. Причини, діагностика, профілактика, лікування: навч. посіб. – Львів: Б. в., 2004. — 20 с.
2. Білінський Б.Т., Стернова Ю.М., Шпарин Я.В. Онкологія: підручник. – К.: Здоров'я, 2004. – С. 427—429, 453—460.
3. Воложин А.И., Оганов В.С. Остеопороз: учеб. пособие. – М.: Практическая медицина, 2005. – 232 с.
4. Демченко О.К. Медсестринство в терапії: навч. посіб. – К.: Здоров'я, 2002. – 336 с.
5. Коркушко О.В., Шатило В.Б., Ярошенко Ю.Т. Передчасне старіння. Бібліотечка практикуючого лікаря. – К.: ТОВ ДСГ Лтд, 2003. – 53 с.
6. Корнонішко О.М. Медсестринство в офтальмології: навч. посіб. – К.: Здоров'я, 2003. – С. 67-89.
7. Кузнецов В.В. Морфологические изменения мозга у больных пожилого возраста, перенесших ишемический инсульт // Проблемы старения и долголетия. – 2004. – № 4. – С. 517-524.
8. Мостовий Ю.М. Сучасні класифікації та стандарти лікування розповсюджених захворювань внутрішніх органів: довідник-посіб. – Вінниця: ДП ДКФ, 2006. – 480 с.
9. Середюк Н.М. Внутрішня медицина. Терапія: підручник. – К.: Медицина, 2006. – 686 с.
10. Тарасюк В.С., Кучанська Г.Б. Охорона праці в лікувально-профілактичних закладах. Безпека життєдіяльності: підручник. – К.: Медицина, 2010. – 488 с.
11. Товариство Червоного Хреста. Науково-інформаційний центр Адаптація. Міжнародна організація Жіноча Громада // Довідник патронажної медичної сестри. – К., 2005. – С. 10-57.
12. Фещенко Ю.І. Негоспітальна пневмонія у дорослих. Методичні рекомендації. — К.: Б. в., 2003. – 34 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування та підготовки практичних завдань у процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись у онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Змістовий модуль 1 – усне опитування	30
Змістовий модуль 2 – усне опитування	35
ІНДЗ – розробити презентацію на одну із тем (за вибором студента)	15
Залік – усне опитування	20